

FRÁSÖGN

af fundi þingmannanefndar og ráðherra EFTA í Genf 24. júní 2024.

Hefðbundinn sumarfundur þingmannanefndar, ráðgjafarnefndar og ráðherra EFTA fór fram í Genf í Sviss, auk þess sem þingmannanefndin hélt fund með ráðgjafarnefnd EFTA og eiginlegan nefndarfund. Af hálfu Íslandsdeildar sóttu fundina Ingibjörg Isaksen, formaður, Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir, varaformaður, Arndís Anna Kristínardóttir Gunnarsdóttir og Diljá Mist Einarsdóttir, auk Eggerts Ólafssonar, ritara. Ingibjörg Isaksen stýrði fundum fyrir hönd þingmannanefndar EFTA.

Á fundi ráðherra EFTA með þingmannanefnd og ráðgjafarnefnd samtakanna fjallaði fyrsti dagskrárliðurinn um stefnu EFTA til framtíðar litið í ljósi þróunar á alþjóðavettvangi. Var til umræðu hvort leggja ætti áherslu á að dýpka samvinnu við þau ríki sem EFTA hefur gert samninga við eða stækka net fríverslunarsamninga. Það var mat ráðherranna að það væri áskorun að ná til nýrra landa en áfram verði unnið að samningum við Mercosur-ríkin, Malasíu og Taíland. Hins vegar sé rétt að dýpka samvinnuna við önnur ríki og séu loftslagsmál mikilvægt áherslumál. Þá var rætt um tengsl nýrrar löggjafar ESB á sviði sjálfbærni og loftslagsmála og sjálfstæðrar fríverslunarstefnu EFTA-ríkjanna. Í máli ráðherranna kom fram að það sé í höndum hvers og eins ríkis að ákveða hvernig þau taka upp þessa löggjöf, annaðhvort í gegnum EES-samninginn eða tvíhliða samninga í tilfelli Sviss. Meginmarkmiðið ætti þó að vera að koma í veg fyrir hindranir og klofning á innri markaðnum.

Því næst var rætt um stöðu fríverslunarsamninga og -viðræðna. Samningurinn við Indland var undirritaður 10. mars 2024. Nú er áhersla lögð á að samningsaðilar ljúki við fullgildingu samningsins. Þá halda viðræður við Mercosur-löndin áfram. Ingibjörg Isaksen gat þess að framkvæmdastjórn þingmannanefndar EFTA hefði nýverið verið í Argentínu og Brasilíu til að styðja samningaviðræðurnar og skynjað vilja til að ljúka viðræðum. Ráðherrar sögðu frá því að 11. umferð viðræðna hafi farið fram í apríl 2024 en þær skiluðu takmörkuðum árangri og næstu umferð, sem fara átti fram í júní, var frestað. Enn væri verið að vinna að því að komast að niðurstöðu um vernd hugverka, upprunareglur og kvóta á vín. Um uppfærslu fríverslunarsamnings við Úkraínu, sem hófst árið 2023, var það að segja að fyrsta umferð viðræðna fór fram í apríl 2024 og búið að ljúka fjölmörgum köflum, þar á meðal kafla um sjálfbærni. Næstu viðræður væru fyrirhugaðar í ágúst og búist við að viðræður gangi hratt fyrir sig. Einnig var farið yfir stöðu viðræðna við Kósovó, Taíland, Víetnam og Malasíu.

Þingmannanefnd EFTA og ráðgjafarnefnd EFTA áttu einnig sameiginlegan fund þar sem rætt var um fríverslunarmál. Í fyrsta lagi kom Fanny Sauvignon frá CEPS á fund nefndarinnar í gegnum fjarfundarbúnað til að kynna tilskipun ESB um áreiðanleikakannanir á sjálfbærni fyrirtækja. Þessar reglur, sem munu taka gildi í skrefum á árunum 2028 til 2030, hafa áhrif á utanríkisviðskipti ESB. Tilskipunin setur lágmarkskröfur um hvað aðildarríki ESB innleiða í landsrétt. Upplýsingaskil eru minni fyrir smá fyrirtæki. Ingibjörg Isaksen spurði hvort tilskipunin gæti haft áhrif á markmið ESB um sjálfbærni í viðskiptum. Því var svarað að regluverkið á þessu sviði væri umfangsmikið og það mætti spyrja sig hvort það væri nægilega mikið samræmi meðal stofnana ESB. Næst kynnti EFTA-skrifstofan vinnu við mat á áhrifum fríverslunarsamnings við Taíland á sjálfbærni. Sú vinna er enn í gangi hjá sjálfstæðum aðila. EFTA-skrifstofan kynnti einnig uppfærðan fríverslunarsamning við Síle. Lokaumferð viðræðna fór fram í janúar 2024 og var samningurinn undirritaður sama dag og þessi fundur fór fram. Með uppfærslunni er markaðsaðgengi aðila bætt, þar á meðal fyrir sjávarafurðir. Að síðustu kom Alberto van Klaveren Stork, utanríkisráðherra Síle, á fund nefndarinnar til að ræða sama samning. Hann sagði að það væri stefna Síle að styrkja tengsl við evrópsk ríki og lýsti yfir ánægju með að lokið hafi verið við þessa uppfærslu sem hafi verið þörf. Þeirra helstu

útflutningsafurðir séu vín, ferskir ávextir, frosin ber og fiskfóður. Ingibjörg Isaksen spurði ráðherrann hvort tækifæri væru til samstarfs á sviði grænnar tækni. Hann svaraði því til að samskipti á þessu sviði væru nán og góð. Jarðhiti væri til staðar í Síle og metnaður til að nýta hann betur.

Loks hélt þingmannanefnd EFTA eigin fund. Fékk nefndin kynningu á verkefni á sviði kjarnorku sem eigi að vera örugg, kostnaðarhagkvæm og hafa betri umhverfisáhrif. Þá var rætt um stjórnmalapróun í EFTA-ríkjunum. Ingibjörg Isaksen sagði frá úrslitum forsetakosninga á Íslandi og breytingar á ríkisstjórn Íslands. Þá sagði hún frá viðbrögðum stjórnvalda við jarðhræringum á Reykjanesskaga. Einnig sagði hún frá því að Alþingi hefði samþykkt þingsályktanir um fullgildingu fríverslunarsamnings við Moldóvu og um stuðning við Úkraínu.